PWYLLGOR ARCHWILIO

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 24 Mawrth, 2011

PRESENNOL:	Y Cynghorydd Aled Morris Jones (Cadeirydd) Y Cynghorwyr Lewis Davies, Eric Jones, G.W. Roberts, OBE, J.P. Williams, Selwyn Williams
WRTH LAW:	Pennaeth Gwasanaeth (Cyllid) Rheolwr Archwilio (JF) Uwch Archwilydd Mewnol (EW) Swyddog Pwyllgor (ATH)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cynghorwyr Jim Evans, R. Llewelyn Jones
HEFYD YN BRESENNOL:	Mr James Quance (Uwch Reolydd Ymgysylltiad PWC)

---

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni chafwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2 COFNODION

Cyflwynwyd a chadarnhawyd fel rhai cywir, gofnodion y cyfarfod diwethaf o’r Pwyllgor Archwilio a gynhaliwyd ar 14 Rhagfyr, 2010, fel yr ymddangosant yn Nhudalennau 39-46 Cyfrol Cofnodion Chwarterol y Cyngor Sir ar gyfer Mawrth, 2011.

Yn codi –

Eitem 6 – Adroddiad gan Archwilydd Cyffredinol Cymru – Asesiad Corfforaethol Rhagarweiniol

Cyfeiriodd y Cadeirydd at gais y Pwyllgor yn ei gyfarfod diwethaf am wybodaeth ynghylch costau cynnal y sesiynau cyhoeddus Hawl i Holi, dywedodd y byddai’n ceisio sicrhau bod Aelodau’n cael y wybodaeth hon erbyn cyfarfod nesaf y Pwyllgor.

3 GWELLA’R PWYLLGOR ARCHWILIO

Cyflwynwyd er sylw’r Aelodau ac i’w gymeradwyo ganddynt – adroddiad gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol (Cyllid) ynghylch camau a gymerwyd a chynnydd a wnaed i wella swyddogaeth a gwaith y Pwyllgor Archwilio fel rhan o Gynllun Adfer yr Awdurdod yn dilyn beirniadaeth benodol o’r Pwyllgor yn yr adroddiad ar Arolygiad Llywodraethu Corfforaethol 2009. Roedd y dogfennau isod ynghlwm wrth yr adroddiad –

- Gwybodaeth ar ffurf graffiau pry cop yn Atodiad A, ynghylch canlyniad ymarfer hunanasesu 2011 yn adeiladu ar yr hunanasesiad cychwynnol a wnaed yn Rhagfyr, 2009 yn unol â chyhoeddiad CIPFA : Canllawiau Ymarferol i Awdurdodau Lleol a fabwysiadwyd wedyn ym mis Ionawr 2010. Nodwyd Rheolaeth Fewnol ac Archwilio Allanol fel y prif feysydd yr oedd angen gwneud gwaith pellach yn eu cylch.
- Gwybodaeth ynghylch canlyniadau’r gweithdy a gynhaliwyd ym mis Chwefror 2011 gydag aelodau’r Pwyllgor Archwilio yn erbyn y rhestr wirio hunanasesu o gymharu â’r llynedd.
- Cynllun Gweithredu diwygiedig yn codi o waith y Pwyllgor yn y gweithdy ym mis Chwefror a gynhaliwyd i sicrhau cynnydd pellach tuag at gydymffurfiaeth lle'r oedd hynny’n bosibl ac yn ddymunol.

Dygodd y Rheolwr Archwilio sylw at brif bwyntiau'r adroddiad a chyfeiriodd at gamau pellach yr oedd angen yn eu cymryd yn arbennig mewn perthynas â hyfforddiant parhaus mewn meysydd penodol er mwyn cyfrannu at y wybodaeth arbenigol y mae'n rhaid i aelodau Pwyllgor Archwilio, yn unol â chanllawiau arferion gorau, feddu arni. Soniwyd yn benodol am hyfforddiant mewn perthynas â datganiad cyfrifon, rheoli trysorlys a mynd i'r afael â thwyll a llygredd. Dygodd sylw at gwestiynau 6.5 a 7.2 yn y rhestr wirio hunanasesu a oedd yn ymwneud â disgwyliadau mewn perthynas ag arferion da ac y gellid cynnal cyfarfodydd preifat rhwng aelodau'r Pwyllgor a'r Archwilwyr Mewnol ac Allanol ac er nad oedd y cyfarfodydd hynny yn 2010 wedi ychwanegu gwerth, dylai'r holl bartïon gydnabod bod modd trefnu cyfarfodydd o'r fath os oes angen. O safbwynt Mesur Llywodraeth Leol Llywodraeth y Cynulliad, byddai'r Mesur fel y cafodd ei ddiwygio hyd yma yn gwneud Pwyllgorau Archwilio yn orfodol ond ni fyddant yn gwneud newidiadau sylfaenol i'r modd y mae'r Pwyllgor Archwilio yn gweithredu ac eithrio'r ffaith y byddai angen i aelodaeth y Pwyllgor gynnwys o leiaf un aelod cyfetholedig. Fodd bynnag, dylid cadw mewn cof y dylai rhaglen waith y Pwyllgor ar gyfer 2011/12 gydnabod y bydd angen gwneud rhai newidiadau efallai yn unol â'r Mesur. Gwnaed y pwynt hefyd bod gwella'r Pwyllgor yn debygol o fod yn broses barhaus.

Cododd yr Aelodau nifer o faterion ar gynnwys yr adroddiad ac yn ystod y drafodaeth arno. Roeddynt yn bryderus ynglŷn â'r gyfres o ymatebion negyddol i'r cwestiynau hunanasesu yn adran 4 y rhestr wirio hunanasesu yn ymwneud â materion rheolaeth fewnol ac roeddynt yn awyddus i dderbyn arweiniad ynghylch yr hyn y gellid ei wneud i wella cydymffurfiaeth yn y meysydd hyn. Roeddynt yn pryderu'n arbennig ynghylch y pwyntiau negyddol dwbl ym mhwyntiau 4.3 a 4.4 yn yr ystyr nad yw'r Pwyllgor, yn seiliedig ar ei hunanasesiad ei hun ac fel rhan o'i waith yn gwerthfawrogi pwysigrwydd y Datganiad o Reolaeth ac nid yw'n bodloni ei hun bod y system ar gyfer Rheolaeth Fewnol wedi gweithredu'n effeithiol drwy gydol y cyfnod adrodd ac ymhellach, nid oes darpariaeth yn y Cynllun Gweithredu ar gyfer rhoddi sylw i'r ddau fater hyn. Roedd yr Aelodau'n teimlo y gallai hynny roddi'r argraff bod y Pwyllgor yn bod yn esgeulus mewn perthynas â'i gyfrifoldeb i orchwylio Rheolaeth Fewnol.

Ymatebodd y swyddogion trwy egluro mai'r amcan yw gwella'r broses lle mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cael ei ddwyn at sylw'r Pwyllgor Archwilio, a'r bwriad eleni yw dod â drafft buan o'r Datganiad i'r Pwyllgor Archwilio yn ei gyfarfod ym mis Mai, ac yna dilyn trywydd y Datganiad o Reolaeth Fewnol drwy lwybrau rheoli a llwybrau democrataidd eraill er mwyn cyflwyno'r fersiwn derfynol i'r Pwyllgor cyn ei chyhoeddi'n ddiweddarach yn y flwyddyn. Mae'r Datganiad yn ymwneud â'r rhan fwyaf o'r meysydd lle mae gwendidau'n fwyaf tebygol o gael eu canfod. Nid yw'r cwestiwn yn ymwneud ag effeithlonrwydd y system Rheoli Mewnol fel y cyfryw ond ynghylch ac a ydyw aelodau'n teimlo eu bod yn cael digon o sicrwydd drwy adroddiadau cynnydd a'r Datganiad Llywodraethu bod y system yn gadarn ac yn gwneud yr hyn y dylai. Mae'r ymatebion yn y tabl yn Atodiad B yn adlewyrchu asesiad yr aelodau eu hunain o'r sefyllfa; gall barn y swyddogion fod yn wahanol drwy ddweud bod y Pwyllgor yn sylfaenol yn cadw ar ben y fframwaith Rheoli Mewnol ar sail barhaol drwy'r broses o gyflwyno adroddiadau rheolaidd yn ystod y flwyddyn. Bydd y Fframwaith Rheoli Risg, unwaith y mae wedi'i sefydlu, hefyd yn hwyluso'r broses hon drwy ddarparu gwybodaeth ynghylch a yw risgiau'n cael eu rheoli'n effeithiol ai peidio; fodd bynnag, oherwydd galwadau a phwysau eraill, nid yw'r Rheolwr-gyfarwyddwr Dros Dro o'r farn bod sefydlu'r Fframwaith yn flaenoriaeth gorfforaethol y dylid rhoddi sylw iddi ar unwaith. O bersbectif y Gwasanaeth Cyllid, mae dyhead i weld y Fframwaith Rheoli Risg yn cael ei weithredu ac er bod gwaith yn cael ei wneud i chwilio am adnoddau i symud ymlaen gyda rhan gychwynnol y gwaith o safbwynt dwyn ynghyd y gwahanol elfennau ar lefel gorfforaethol, mae llawer o waith ar ôl i'w wneud mewn perthynas â'r risgiau ar lefel gwasanaethau. Mae'r ddwy agwedd yn hanfodol i'r Fframwaith er mwyn sicrhau y rhoddir sylw i risgiau gwasanaeth ynghyd â risgiau corfforaethol. Mewn perthynas ag archwilio allanol, er bod aelodau yn derbyn adroddiadau diweddaru'n rheolaidd, tueddir i adrodd ar broblemau sy'n gwneud i'r aelodau dybio nad yw'r meysydd yr adroddir arnynt yn gweithio'n iawn. Efallai y gallai'r gwasanaeth archwilio mewnol egluro rhagor ar hynny yn ei adroddiadau ac adrodd hefyd ar yr hyn sy'n mynd yn dda. Gan ymateb i eglurhad y swyddog, roedd yr aelodau yn dymuno nodi eu bod yn siomedig gyda'r oedi mewn perthynas â sefydlu Fframwaith Rheoli Risg oherwydd roeddynt o'r farn y dylai fod ymhlith blaenoriaethau'r Awdurdod oherwydd y caiff effaith ar nifer o feysydd ar draws yr Awdurdod. Cynigiwyd o'r herwydd y dylid gofyn i'r Rheolwr-gyfarwyddwr Dros Dro ailystyried statws rheoli risg gyda golwg ar roddi blaenoriaeth gorfforaethol i'r mater hwn a sicrhau bod adnoddau digonol yn cael eu neilltuo ar ei gyfer.

Yn ogystal, dygodd yr aelodau sylw at yr Adolygiad Cymheiriaid o'r Gwasanaeth Cyllid a gomisiynwyd gan y Rheolwr-gyfarwyddwr Dros Dro ac a gynhaliwyd ychydig fisoedd yn ôl gan arwain at gyhoeddi adroddiad drafft. Roedd yr aelodau o'r farn y dylai'r Pwyllgor Archwilio fod yn ymwybodol o gynnwys yr adroddiad ac ar ôl trafod rhywfaint ar statws yr adroddiad o safbwynt ei bwrpas, ei gyhoeddi, ei gylchrediad a phwy ddylai ei ddarllen a sut neu os câi dymuniad y Pwyllgor Archwilio ei wireddu, cynigiwyd a derbyniwyd y dylid gofyn i Gadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor ymholi ynghylch a fyddai'n briodol iddynt hwy gael gweld yr Adroddiad Adolygiad Cymheiriaid drafft a'u bod wedyn yn adrodd yn ôl i'r cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Archwilio ynglŷn â'r trefniadau mewn perthynas â'r adroddiad.

Penderfynwyd –

- **Mabwysiadu canlyniadau'r hunanasesiad wedi'i ddiweddaru a'r Cynllun Gweithredu yn Atodiad C yr adroddiad.**
- **Cydnabod y gellir trefnu cyfarfodydd preifat rhwng y Pwyllgor a'r Archwiliwr petai raid.**
- **Cynnwys y canlynol yn rhaglen waith y Pwyllgor ar gyfer 2011/12 :**
    - **Hyfforddiant gloywi ar y datganiad cyfrifon**
    - **Hyfforddiant gloywi ar Reoli'r Trysorlys**
    - **Gweithdy ar fynd i'r afael â thwyll a llygredd**
    - **Cymryd y camau sy'n ofynnol dan y Mesur Llywodraeth Leol**
    - **Adolygu ymhellach yr hunanasesiad ymhen blwyddyn**
- **Cofnodi siom y Pwyllgor Archwilio ynghylch yr oedi gyda rhoddi'r Fframwaith Rheoli Risg yn ei le a gofyn i'r Rheolwr-gyfarwyddwr Dros Dro ailystyried statws Rheoli Risg gyda golwg ar ei wneud yn flaenoriaeth gorfforaethol a neilltuo adnoddau tuag at ei weithredu.**
- **Gofyn i Gadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor hwn holi'r Rheolwr-gyfarwyddwr Dros Dro ynghylch priodoldeb rhyddhau'r Adroddiad Adolygiad Cymheiriaid drafft ar y Gwasanaeth Cyllid iddynt ac adrodd yn ôl ar hynny i'r cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor hwn.**

4 ARCHWILIO MEWNOL

4.1 Cyflwynwyd i'r Pwyllgor eu hystyried a'u cymeradwyo – y Cynllun Strategol Archwilio Mewnol ar gyfer 2010/2013 a'r Cynllun Cyfnodol ar gyfer 2011/1012. Roedd yr adolygiad rhagarweiniol yn cyfeirio at yr amrediad o ddogfennau y cyfeiriwyd atynt wrth ddatblygu'r ddau gynllun ynghyd â'r broses asesu anghenion archwilio lle penderfynir ar y meysydd hynny y mae angen eu cynnwys. Ynghlwm yn Atodiad A yr adroddiad oedd y Cynllun Archwilio Mewnol Gweithredol Blynyddol ar gyfer 2011/12 a oedd yn nodi'r gwaith archwilio mewnol a gynlluniwyd ar gyfer 2011/12; yn Atodiad B cafwyd amlinelliad o'r adnoddau ac yn Atodiad C cafwyd y Cynllun Strategol ar gyfer 2010 i 2013.

Atgoffodd y Rheolwr Archwilio y Pwyllgor iddo gymeradwyo'r Cynllun Strategol ar gyfer 2010/11 i 2012/13 yn ei gyfarfod ym mis Ebrill, 2010 a dywedodd wrth yr aelodau mai'r drefn arferol oedd ymestyn y Cynllun Strategol i sicrhau ei fod yn cynnwys y tair blynedd ar ôl y flwyddyn gyfredol ond oherwydd ansicrwydd yn yr Awdurdod ynghyd â thrafodaethau ynghylch cydweithio rhwng yr Awdurdodau o safbwynt darparu Gwasanaeth Archwilio Mewnol a Gwasanaethau cefnogol eraill, penderfynwyd cadw'r cynllun fel un tair blynedd am eleni. Y bwriad yn lle hyn yw datblygu'r Cynllun y flwyddyn nesaf pryd y bydd y prif risgiau wedi'u nodi ac yn fwy arwyddocaol, pryd y gobeithir y bydd y Fframwaith Rheoli Risg a'r Gofrestr o Risgiau Corfforaethol yn eu lle i fwydo'n ôl i'r Cynllun Archwilio Mewnol a fydd hefyd yn fodd o sicrhau bod adnoddau archwilio mewnol prin yn canolbwyntio ar y meysydd hynny sy'n cynrychioli'r risg uchaf i'r Awdurdod. Wedyn, gellir adrodd ar sicrwydd yn erbyn risgiau sy'n gyfarwydd i'r Rheolwyr a'r Aelodau drwy adolygiad o Gofrestrau Risg ar lefel gorfforaethol a lefel y gwasanaethau. O safbwynt yr adnoddau sydd ar gael ar gyfer y Cynllun, dygodd y swyddog sylw arbennig at y swydd Archwilydd Mewnol sy'n parhau i fod yn wag. Roedd Atodiad B yn amlinellu'r sefyllfa gyda'r nifer cyflawn o staff a'r sefyllfa os na fydd modd llenwi'r swydd wag. Gwnaed penderfyniad i ohirio penodi er mwyn gweld a fedrir ystyried recriwtio ymgeiswyr mewnol y mae eu swyddi mewn perygl yn y Cyngor. Yn y cyfamser, gellir prynu i mewn ddyddiau ychwanegol yn ôl yr angen. Gofynnodd y Swyddog i'r Pwyllgor ystyried wrth drafod yr adroddiad, a yw'r Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf yn adlewyrchu meysydd y dylid, ym marn yr Aelodau, roddi blaenoriaeth iddynt ac

a ydynt o'r farn bod lefel yr adnoddau archwilio yn ddigonol o ystyried lefel y sicrwydd sydd raid wrthi.

Dywedodd y Pennaeth Gwasanaeth (Cyllid) y cydnabyddir y cyfyngiadau ar yr adnoddau sydd ar gael i'r Cynllun Strategol Archwilio Mewnol a bod yr opsiynau ar gyfer ychwanegu at yr adnoddau yn y tymor byr hefyd yn gyfyngedig. Fodd bynnag, y cyngor a roddwyd i'r Pwyllgor yw mai'r ffordd orau ymlaen yw'r hyn a gynigir yn yr adroddiad, sef parhau gyda phethau fel y maent am y tro a phrynu adnoddau ychwanegol i mewn lle mae hynny'n briodol. Byddai hyn yn fodd o weithredu cynllun archwilio strategol sy'n cwrdd â'r gofynion yn nhermau darparu sicrwydd ar gyfer y Swyddog Adran 151, ac i bwrpas y Datganiad Llywodraethu ynghyd â darparu gwaith archwilio mewnol y gall y gwasanaeth archwilio mewnol dynnu ohono. Cyngor y Cyfarwyddwr Corfforaethol (Cyllid) fel y Swyddog Adran 151felly yw bod yr adnoddau ar y lefel a nodir yn yr adroddiad yn ddigonol ar gyfer y flwyddyn nesaf ond bod angen rhoddi sylw yn y chwe mis nesaf i'r ffordd ymlaen ar ôl hynny.

Gan gyfeirio at y swydd wag ar gyfer Archwilydd Mewnol ac effaith bosibl hynny ar gwrdd â gofynion y Cynllun Gweithredol a Strategol ac ar waith yr Uned Archwilio Mewnol ac wedi ystyried y mater a holi'r swyddogion, roedd yr Aelodau o'r farn y byddai'n well iddynt gadw golwg ar y sefyllfa drwy adroddiadau diweddaru chwarterol i'r Pwyllgor Archwilio, yn arbennig felly gan gadw mewn cof y materion eraill sy'n berthnasol i'r sefyllfa hon megis sefyllfa'r awdurdod yn gyffredinol yn nhermau ailstrwythuro gwasanaethau a staffio a'r trefniadau sy'n esblygu ar gyfer gweithio ar y cyd. Cadarnhaodd Mr Patrick Green, RSM Tenon nad yw llenwi'r swydd wag yn yr Adain Archwilio Mewnol yn fater brys i'r Pwyllgor yn y cyfarfod hwn a bod y gwasanaeth yn gallu gweithredu er gwaethaf y swydd wag. Cytunodd mai adrodd yn rheolaidd i'r Pwyllgor ar y mater hwn yw'r peth gorau i'w wneud yn yr amgylchiadau.

Mewn perthynas â'r Cynllun Archwilio Mewnol Strategol, gofynnodd aelodau am eglurhad ar y berthynas rhwng risg ac amlder adolygiadau archwilio yn wyneb y ffaith bod rhai meysydd y tybir eu bod yn risg uchel i fod i gael eu hadolygu unwaith bob tair blynedd a bod meysydd risg is eraill yn cael eu hadolygu ddwywaith neu ragor yn ystod y cyfnod hwnnw. Eglurodd y Rheolwr Archwilio bod rhaid adolygu rhai meysydd yn rheolaidd oherwydd gofynion penodol, er enghraifft grantiau LlCC. Hefyd, mae angen sicrwydd ar y gwasanaeth Archwilio Mewnol mewn perthynas â'r 10 rheoliad ariannol allweddol a chaiff y rhain eu hadolygu'n flynyddol. Tybir bod rhai meysydd yn risg uchel oherwydd eu bod yn newydd i'r system adolygu ac ni wyddys beth yw lefel y rheoliadau sydd yn eu lle. Oherwydd nad oes cofrestr risg gorfforaethol ar gael, penderfynir ar gategori risg yn seiliedig ar y system archwilio mewnol, a'r ffactorau yw dyddiad yr archwiliad diwethaf a'i ganlyniadau, y risgiau sy'n gynhenid a'r gwerthusiad cyfredol o'r system.

Penderfynwyd –

- **Derbyn y Cynllun Strategol Archwilio Mewnol ar gyfer 2010/2012 a'r Cynllun Cyfnodol ar gyfer 2011/12 fel y cawsant eu cyflwyno.**
- **Gofyn i'r Rheolwr Archwilio gyflwyno adroddiadau diweddaru chwarterol i'r Pwyllgor Archwilio ynghylch effaith y swydd wag yn yr Adain Archwilio Mewnol ar berfformiad a'r angen i benodi i'r swydd honno.**

4.2 Cyflwynwyd er gwybodaeth i'r aelodau – adroddiad cynnydd mewn perthynas â gwaith yr Adain Archwilio Mewnol yn ystod y cyfnod rhwng 1 Ebrill, 2010 i 24 Chwefror, 2011. Roedd yr adroddiad yn ymwneud â'r agweddau isod ar y gwaith Archwilio Mewnol –

- Cynnydd yn erbyn y Cynllun Archwilio Mewnol i 25 Chwefror, 2011
- Cymharu gwaith archwilio gwirioneddol a gwaith archwilio a gynlluniwyd yn ystod y cyfnod a'r ffactorau a oedd yn gyfrifol am y methiant i wneud yr holl waith archwilio oedd wedi'i gynllunio yn y cyfnod hwnnw.
- Crynodeb a graddfeydd yr adroddiadau archwilio a gyhoeddwyd yn ystod y cyfnod adrodd.
- Amlinelliad o natur y gwaith ymchwilio arbenigol yr ymgymerwyd ag ef.
- Canlyniadau'r broses tracio argymhellion yn nhermau canrannau adrannol o weithredu ar argymhellion archwilio mewnol. Yn seiliedig ar y data yn dilyn yr hunanasesiad yn y Tabl Cynnydd yn Atodiad A yr adroddiad, parhaodd y Cyngor i wneud cynnydd rhesymol yn y cyswllt hwn yn ystod y cyfnod.
- Targedau Archwilio Mewnol ar gyfer 2010/11 a pherfformiad hyd yma.
- Argymhellion fesul gwasanaeth yn nhrefn dyddiad fel y gofynnwyd amdanynt gan y Pwyllgor yn ei gyfarfod blaenorol – Atodiad C

Mater y soniwyd amdano'n fras yn y drafodaeth ddilynol oedd rheoli'r fflyd gerbydau ac yng nghyd-destun gwerth am arian a defnydd effeithiol o adnoddau, awgrymwyd y gallai adolygu'r trefniadau ar gyfer cynnal a chadw'r fflyd gerbydau fod o fantais er mwyn sicrhau eu bod yn gost effeithiol ac yn cynrychioli gwerth am arian.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a nodi ei gynnwys.

5 ARCHWILIO ALLANOL

Cyflwynwyd i'r aelodau ei ystyried a chyflwyno sylwadau arno - adroddiad drafft yn amlinellu'r Archwiliad Ariannol gan yr Archwilydd Allanol PWC. Yn yr adroddiad, cafwyd eglurhad ynglŷn â'r gofynion ffurfiol mewn perthynas â gwaith archwilio ariannol, y dull archwilio, risgiau archwilio, y broses adrodd a'r amserlen ynghyd â lefel y ffioedd a oedd yn gysylltiedig â'r gwaith. Mewn ymateb i anfodlonrwydd y Cadeirydd na chafwyd adroddiad ysgrifenedig mewn perthynas â'r broses o baratoi a chynhyrchu cofnodion 2010/11 yn unol â chais y Pwyllgor, ymddiheurodd Mr James Quance am yr amryfusedd y tro hwn a rhoddodd sicrwydd i'r aelodau y byddai adroddiad ysgrifenedig ar y mater ar gael i'r Pwyllgor mewn cyfarfodydd yn y dyfodol.

Mewn perthynas â'r amlinelliad uchod o'r Archwiliad Ariannol, dygodd Mr Quance sylw arbennig at y risgiau archwilio sylweddol fel y cawsant eu nodi yn y tabl ym mharagraff 16 yr adroddiad. Yn nhudalen 5 yr adroddiad, soniwyd am y risgiau a oedd yn benodol i Ynys Môn o safbwynt yr amgylchedd rheoli a'r systemau ariannol ynghyd â'r hyn y mae'r gwasanaeth archwilio mewnol yn bwriadu ei wneud i liniau'r risgiau hynny. Yn nhudalen 6 yr adroddiad, cafwyd manylion am y risgiau archwilio ariannol a oedd yn gyffredin i'r holl awdurdodau mewn meysydd sy'n gysylltiedig â pharatoi'r cyfrifon a'r datganiadau ariannol. O safbwynt ffi archwilio 2010/11, dywedodd Mr James Quance ei fod yn dymuno pwysleisio'r rhagdybiaethau mewn perthynas â'r ffi o £155,000 (ynghyd â TAW) gan gynnwys y dybiaeth na fyddai'r problemau a gafodd y Cyngor wrth fynd drwy'r un broses eleni yn cael eu hailhadrodd.

Dywedodd y Pennaeth Gwasanaeth (Cyllid) ei bod yn fodlon gyda'r trafodaethau a gafwyd gyda PWC yn yr ychydig ddiwrnodau diwethaf a bod y rhain wedi cynnwys rhai agweddau ar y diffygion o safbwynt paratoi'r cyfrifon y llynedd ynghyd â chynhyrchu elfennau o'r strategaeth a fydd yn sicrhau na fydd y rhain yn cael eu hailadrodd eleni gan gynnwys gwella cyfathrebu ac adroddiadau mewnol ynghyd â chyfathrebu gyda'r archwilwyr. Yn y trafodaethau hynny, cafodd y meysydd risg y cyfeirir atynt yn yr adroddiad uchod eu harchwilio a chytunwyd y byddid yn canolbwyntio yn bennaf ar y pynciau hyn ac y cânt eu monitro yn y cyfarfodydd rheolaidd a gynhelir wrth i'r archwiliad fynd yn ei flaen. Felly, mae'r rheolwyr a'r gwasanaeth archwilio mewnol wedi ymateb i rai o'r materion a gododd wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon y llynedd ac mae cynlluniau i ddileu'r problemau hynny ac i wella'r broses yn gyffredinol wrthi'n cael ei datblygu. Er gwaethaf hyn, oherwydd y gofynion sy'n gysylltiedig â'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol, erys paratoi'r cofnodion yn her i'r Awdurdod, nid yn lleiaf oherwydd bod y gwaith eleni yn cyd-ddigwydd gyda chynnal prisiad llawn o asedau tir ac eiddo gyda gweithredu IFRS. Fodd bynnag, cyflwynir adroddiadau rheolaidd ar gynnydd gan y rheolwyr ac archwilwyr allanol yn unol â phenderfyniad y Pwyllgor Archwilio yn ei gyfarfod diwethaf.

Dywedodd y Cadeirydd y byddai diweddariad misol ar gyfer Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio yn ddefnyddiol yn ei farn ef ar y sail bod hi'n ofynnol yn y sefyllfa ddemocrataidd gyfredol i Gadeirydd Archwilio wneud sylwadau ar ran y Gwasanaeth Ariannol petai angen adnoddau ychwanegol i gwrdd â gofynion newydd ac i osgoi ailadrodd y problemau a gafwyd llynedd. Roedd y Pwyllgor yn cytuno gyda'r awgrymiad hwn.

Penderfynwyd –

- **Derbyn yr adroddiad amlinellol uchod o'r Archwiliad Ariannol a nodi ei gynnwys.**
- **Gofyn i'r Pennaeth Gwasanaeth (Cyllid) roddi diweddariadau misol i Gadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio ar baratoi'r cyfrifon.**

Y Cynghorydd Aled Morris Jones
Cadeirydd